

Irodalmi figyelő

DARÓK Judit (2011): *Növényanatómiai-botanikai terminológiai szótár.* – Akadémiai Kiadó, Budapest, 431 pp.

Egy hiánypótló kötet jelent meg a magyar könyvpiacra, amelyet a növények iránt érdeklődők széles köre haszonnal forgathat. Hiánypótló, mert Priszter Szaniszló „A növény szerkezete terminológiája” 1963-ban megjelent munkája óta nem írtak hasonló tematikájú szakkönyvet. A tudomány szóhasználatára azóta számtalan új terminológiával bővült, és mások lettek a lehetőségeink és elvárásaink is egy kézikönyv-szótár jellegű könyv felé.

Darók Judit munkája a növény morfológiát állítja középpontba és kellő mértékű kitérítéseket tesz a kapcsolódó, növényekkel foglalkozó társtudományok felé. Priszter Szaniszló szakszótára kizárólag morfológiai fogalmakat gyűjtött össze komoly etimológiai háttérrel, vagyis a botanika egy területét ölelte fel, abban szinte teljességre törekedve. A most megjelent szótár a növény morfológia területéről ölel fel a legtöbbet, de hét olyan botanikai szakterület fogalmával is kibővített, amelyek ismerete manapság elengedhetetlen a komplex látásmódunkhoz egy tudományterületen belül is. A szakterületek szótárba felvett fogalmainak az arányait ötletesen a címlap köreinek méretei szimbolizálják. A könyv címében megjelenő „növényanatómia” kicsit félrevezető a szócikkek arányait tekintve is.

A szótár fogalmaival alapot ad a növénybiológia műveléséhez, 7000 szócikkével felöleli a botanika alapozó terminológiáját egy használható kézikönyv szintjén. A botanikai fogalmak mellett hagyományosan megjelennek a mikológia fogalmak is.

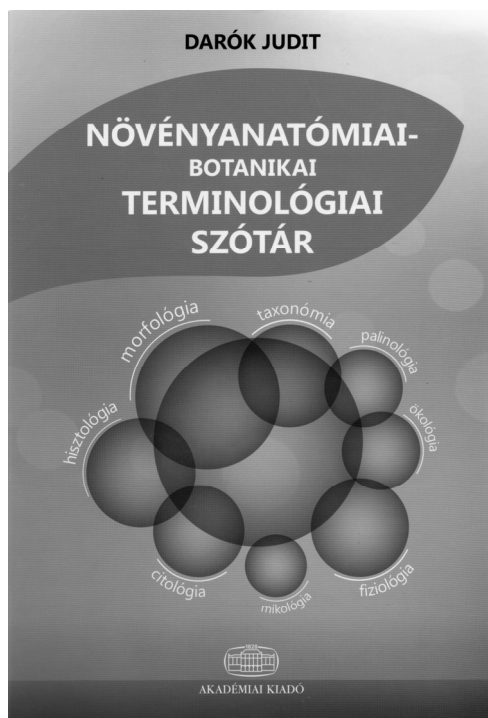
A mű a fogalmak pontos, szabatos megfogalmazásain túl tartalmazza a görög és latin eredetű szakkifejezések etimológiai elemzéseit is, ami arra hívja fel a figyelmet, hogy napjainkban sem fölösleges a tudásunk ilyen irányú bővítése. Ehhez a könyv végén a latin szavak kiejtéséhez és helyesírásához egy rövid útmutatót is találunk.

Az idegen eredetű szakszavak anyanyelvbe illesztésének módjáról megoszlanak a vélemények a kutatók között, sőt egyes szakterületeket is jellemez azok használatának módja. Mind az eredeti írásmód, mind a fonetikus átírások mellett vannak elfogadható érvek. A szerző helyesen engedi a hangzás szerinti átírást a nyelvünkbe, és bizonyos fogalmaknál megjeleníti az eredeti írásmódot is. Dicséretes a szótár kivitele. A fogalmak elválasztása könnyíti a keresést. Az egyszerű, vonalas, lényegét kiemelő, nem terjeszkedő rajzok (a szerző rajzai) kellemesen lazítják a szöveget, amellyel, hogy szemléltetve segítik a fogalommegértést.

Az egyes szakterületek szócikkeinek lektorálását az egyes diszciplínák legkiválóbb képviselői végezték. A nagy igényességgel megírt szótár megjelenése fontos lépés a szakmában. Különösen hasznos az egyetemi hallgatóság számára, akik minden olyan fogalmat megtalálnak benne, amelyek a botanikai alapozó tárgyaik tanulása során előfordulnak és fontosak. A szótárt jó szívvel ajánlom ezen túl minden botanikusnak, természetvédőnek, tanárnak. Mint kézikönyv, nem hiányozhat az iskolák könyvtárainak polcairól sem.

PAPP Mária

A kötet bolti ára: 5800 Ft. A Kiadó honlapján (<http://akkrt.hu>) 4640 Ft-ért megrendelhető.

FARKAS Sándor (2011): Paks határának védett növényei. Második, javított, bővített kiadás. – Paks Város Önkormányzata, Paks, 160 pp.

Hazánk flórája még mindig jelentős értékeket rejt, ha avatott szem látja. Ennek ékes bizonyítéka Farkas Sándor szaktársunk munkája, aki lakóhelyének, Paks környékének védett növényeit mutatja be könyvecskéjében. Jelen munka a 12 évvel ezelőtt kiadott könyv második, jelentősen bővített kiadása. De milyen jelentős a bővülés! A szerző három másik botanikus kollégával karöltve 30 újabb védett fajt mutatott ki Paks városának határából, 74-re emelve így az itt fellelhető, hazánkban törvényes oltalomban részesülő fajok számát. Noha ez a látványos növekedés részben az oltalomban részesülő fajok körének bővülésének is betudható, mégis, roppant jelentős florisztikai kutatómunkát jelez, valamint azt, hogy az egyébként jórészt kultúrtájú változtatott Alföldünkön is jelentős értékek rejteznek akár olyan viszonylag kis területen is, mint egy város határa.

A könyv előszavából megismerhetjük a város körüli védett területek felmérését és a törvényesen védett fajok körének bővülését, valamint itt kapott helyet a nem védett, de veszélyeztetett fajok felsorolása is. Ezt a bevezető követi, ahol a város határának földrajzi, és a flóra kutatásának történeti bemutatásán keresztül ismerkedhetünk meg a területtel. Ezután következik a paksi határban található védett fajok részletes tárgyalása, mely minden esetben igényes, egy oldalas fényképpel illusztrált, a szövegben pedig a fajhoz

tartozó általános bevezetés után mindig találunk a határozást, azonosítást segítő leírást, a faj elterjedési területét, hazai elterjedését, valamint paksi előfordulását tárgyaló részt, illetve törvényes védelmének mértékére, veszélyeztetettségére utaló jelzést. Az igen tekintélyes fajlistából is kiderül, hogy a város gazdag lösz-, homoki és mocsári-ártéri flórával bír. Olyan fajok kerültek elő Paks határából, melyekről néhány éve országosan alig tudtunk valamit (pl. *Apium repens*, *Carex bohemica*, *Cirsium boujartii*, *Ornithogalum refractum*). A fajokat számos esetben bravúrosnak nevezhető fényképek illusztrálják, noha egyes fajok – elsősorban a fészkesek közül – sajnos feltűnően kilógnak a sorból. Ugyanakkor ki kell emelnünk, hogy a kötet képanyaga önmagában is nagy érték, hiszen számos igen ritka növényfajunkról közöl kitűnő fényképet. Zárásképp Paks város határának védett fajait alfabetikus sorrendben találjuk, s ezt a felhasznált és ajánlott irodalom követi.

Összegzésül elmondhatjuk, hogy egy nagyon hasznos kötet látott napvilágot lokálpatrióta szaktársunk és Paks Város Önkormányzatának példa értékű együttműködésének eredményeként, melyet bizvást haszonnal forgathat a természetvédelem iránt elkötelezett hazai műkedvelő közönség, de a botanikus szakma számára is tartogat érdekes, hasznos adatokat. A város természetkedvelő lakóinak pedig kötelező olvasmány!

SRAMKÓ Gábor

A könyv ára 800 Ft (+ postaköltség). Beszerezhető Paks Városháza recepcióján, valamint a szerzőnél (florisztika@freemail.hu)

